

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zapolya-u. 1.,
hova a lap szelvény részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-u. 1.
hova a hirdetések, az előfizet-
tesek és a lap szétküldésére
vonatkozó felvilágosítások inté-
zendők.

Telefon-szám XL.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÄUER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 K.
Félévre ——— 12 K.
Negyedévre ——— 6 K.
Egy hónapra ——— 2 K.
— Egyes szám ára 3 fillér

Hirdetések
Kiadóhivatalban fogadhat-
ak el. Azonkor az összes
hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 253. szám.

Kedd, november 5.

Városok közélémezése.

— nov. 5.

(B-ó.) Ha akadna olyan fórum, amely felelősségre tudná vonni a magyar városok vezetőit, hogy mit tettek eddig a közélémezés javítása érdekében, mit tettek a drágaság leküzdésére: bizony nagyon szomorú dolgok sülnének ki, a legtöbb városi hatóság, amelynek kötelessége volna a polgárok anyagi helyzetének javítása, éppen ezen a téren feledkezett meg kötelezettségeiről. Elég például Nagybecskerekről megjegyezni azt, hogy nálunk a mézások és hentések ma is olyan drágán adják a sertéshúst és a zsírt, mint amikor az élősértés ára 68—70 krajcár volt kilogrammonként, holott ma az élő sertés kilója csak 48—52 krajcár.

Vajjon melyik városban jött létre hatósági közreműködés mellett élelmiszer-beszerző-vállalat? Talán egyikben sem. A mi városainkban könyörtelenül kiszolgáltatják a lakosságot a közvetítők seregének. Tekintsünk csak körül, vajjon hol látunk legnagyobb szaporodást? Nem-e azok körében, akik közé ékelik magukat a termelő és fogyasztó közé s úgy teremtenek maguknak uri egzisztenciát, hogy kihasználják egyiknek is, a másiknak is a kényelmességét és mindkettő fáradságos munkájának a hasznából lecsipnek egy-egy darabot.

Vajjon ezek ellen az üzelmek ellen melyik város hatósága tett valamit? Egyiké sem, hanem ehelyett behunyott szemmel hagyja a nőni a bajt, hagyja szaporodni a nyomorúságot s legfeljebb a maga bőrének fedezetére iparkodik ártatlan bűnbakokat odaállítani a gyomruk miatt lázongó városi polgárok elé. Ilyen bűnbaknak nevezték ki a városok vezetői a gazdaközönséget. Esztendőnk óta hangzik a vád, hogy a drágaságnak a magyar gazdák az okai, holott bebizonyított tény, hogy a magyar gazda a világpiac áraihoz viszonyítva ma is aránylag igen olcsón adja el termékeit.

A termelőket tehát nem lehet vádolni a magyar városok közélémezésének nyomorúságaiért, a termelők most is minden lehető elkövetnek, hogy a városok fogyasztóinak siralmas helyzetén segítsenek. Évek óta folyik az akció a termelés szervezése érdekében. Évek óta tanítják a falu népet arra, hogy szervezkedjék s iparkodjék az élelmiszereket rendszeresen s nagy tömegben előállítani, úgy, amint azt a fogyasztók igénye kívánja. E tekintetben már tudunk is számottevő sikereket felmutatni s ha a városok gyors egymásutánban megalakítanák az ő közélémezési vállalataikat, amelyek célul tűzik ki, hogy a lakosság gyomrának a kárára

nem fognak nyereszkedni, akkor ezek a vállalatok már egész seregét találnák a szervezett termelőknek, egész seregét az élelmiszerek közvetlen beszerzési forrásainak.

Itt van tehát a legfőbb ideje annak, hogy a városok vezető egyénei megmozduljanak és komoly szándékkal tegyenek valamit a közélémezés javítása érdekében. A termelők készen állnak ahhoz, hogy összeköttetésbe lépjenek a városokban szervezett közélémezési vállalatokkal.

Ha azonban a termelőket továbbra is kiszolgáltatjuk a közvetítőknek, akkor a városi fogyasztók se várják a mai nyomorúságos helyzetnek jobbra fordultát. Igaz, hogy jöhetnek olyan idők, amikor a termőföld, az időjárás megembereli magát s egyik-másik élelmiszer a mostaninál jóval nagyobb mennyiségben kerül piacra s ezáltal az valamivel olcsóbb lesz, ez azonban csak ideiglenes állapotot fog jelenteni. A fogyasztás ma oly mértékben gyarapodott meg s ezzel együtt úgy megszorodott a közvetítők serege is, hogy az élelmiszerek olyanfajta ocsóságára, mint az a boldogabb, régmúlt időben volt, egyáltalán nem számíthatunk. De számíthatunk igenis mindentéle élelmiszer árának bizonyos mértékű csökkenésére, ha megrövidítjük azt az utat, amit az illető élelmiszernek meg kell tennie, míg a termelőtől a fogyasztóig eljut. Ennek az utnak a megcsinálása azonban most már korántsem a gazdák, a termelők feladata, ők a felelősséget már elvégezték, a másik felét a városok vezetőinek kell kiépíteni. Csinálják meg minden városban hatósági felügyelet alatt az élelmiszereket nagyban beszerző közélémezési vállalatot, amely mindenkor el tudja látni a piacot minden szükséges dologgal, amely megtöri a közvetítőknek mindenhol fennálló karteljét, amelynek gondja lesz arra is, hogy a fogyasztó csakis kifogástalan minőségű élelmiszerhez jusson. Ezt a munkát a városok vezetőinek kell megcsinálni!

A vármegyei tisztviselők fizetése. A belügyminiszter közzétette az élelmiszer-törvényhatóságokhoz, melyben felszólítja őket, hogy a vármegyei tisztviselők jövő évi fizetési szükségletét az erről szóló rendeletre és a statusrendezésről szóló törvény rendelkezéseire való figyelemmel jelentsék be. Az idő előhaladtára való tekintettel, azokban a vármegyékben, amelyekben a statusrendezésből folyó előálló illetménytöbbletekre nézve még jogerős határozatok nincsenek, a szükséglet az idén még az 1912. évi LVII. t. c. rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával, az annak életbelépte előtt fennállott jogállapotnak megfelelően irányozandó elő.

HIREK.

— **Hivatalvizsgálat.** Dr. Dellimanic Lajos főispán reggel Bánlakra utazott a főszolgabírói hivatal megvizsgálására. A főispán még ma este visszatér Nagybecskerekre.

— **Katonai szemle.** Tegnap Nagybecskereken időzött Daemf Henrik vezérőrnagy, a szegedi II-ik honvédkerület parancsnoka, aki szemlét tartott az 5-ik honvéd gyalogezred nagybecskereki zászlóalja fölött. A vezérőrnagy tegnap este elutazott Nagybecskerekről.

— **Kéler Béla főispáni titkár távozása.** Dr. Kéler Béla főispáni titkár, belügyminiszteri s. fogalmazó, akit a belügyminiszter a napokban a belügyminiszteriumba ideiglenes szolgálattételre berendelt, tegnap utazott el Nagybecskerekről s ma délelőtt már a miniszteriumban hivatalba lépett.

— **Halálozás.** A nagybecskereki kereskedő világnak egy régi érdemes tagja hunyt el tegnapelőtt. Rósa Béla kereskedő hunyt el ugyanis vasárnap 63 éves korában rövid betegeskedés után. A megboldogultat tegnap délután temették el élénk részvét mellett.

— **Bányai Jakab jubileuma.** A Dél-magyarországi Tanítóegylet nagybecskereki köre f. évi november 9-ikén d. e. 11 órakor Nagybecskereken, a vármegyeház nagytermében tartja Bányai Jakab állami iskolai igazgató-tanító 40 éves szolgálati jubileumával összefüggésben rendes őszi közgyűlést.

Ideiglenes tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó s ennek kapcsán Baaden Károly nyug. igazgató-tanító díszelnöki okmányának átnyújtása. 2. Hitelesítők és hírlaptudósítók választása. 3. Új tagok felvétele. 4. Büchler Hugó nagybecskereki áll. tanító előadása: „A pedagógia újabb irányai”. 5. Lindl Gyula törökbecsei áll. igazgató-tanító előadása: „A tankötelezettség teljesítésének ellenőrzése”. 6. A fizetésrendezés. 7. Pénztári jelentés. 8. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 9. Interpellációk. 10. Indítványok. Reggel 8 órakor a II. számú (vált központi) áll. iskolában választmányi gyűlés.

— **A kultúregyesület gyermektanulmányi szakosztálya.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület kebelében működő gyermektanulmányi szakosztály e hó 3-án, szombaton Grézo János kir. tanfelügyelő elnöklete alatt ülést tartott, melyen a választmány majdnem teljes számban megjelent. Büchler Hugó titkár jelentette, hogy a szakosztálynak kisegítő iskola létesítése iránt való felterjesztése Grézo János kir. tanfelügyelő hathatós közbenjárása folytán szép eredménnyel járt, amennyiben a kisegítő-iskola szeptember 1. óta két osztályal és két tanerővel működik. Ezzel kapcsolatban Szegfű Sándor indítványára a szakosztály hálás köszönetet szavaz elnöklő tanfelügyelőnek, ki ez ügyben fáradhatatlanul dolgozott. Jelentette továbbá a titkár, hogy mihelyt a kisegítő-iskola külön épületbe (az eddigi Eötvös-

Ideiglenes üzlet-áthelyezés!

Cipőraktáromat november hó elején a
1194—157
Közgazdasági Bank épületébe (Kinizsy-u.) helyezem át ideiglenesen
jövő évi augusztus hó 1-éig, hol tovább is csak elsőrendű cipőket tartok
raktáron. — Kérem a nagyrődemű közönség további pártfogását,
tisztelettel **WEINBERGER K., cipőraktár.**

utcai áll. iskolába) költözik át, a szakosztály gyűjteményei számára ott lesz clegendő hely. A szakosztály ott egy gyermektanulmányi muzeum számára külön termet kér a tanfelügyelőtől, ki azt engedélyezte. Dr. Báthory Endre kórházi főorvos a folyó tanévtől fogva rendszeresen fogja végezni a szemvizsgálatot, hogy majd statisztikai adatok alapján érdekes és tanulságos adatokkal szolgáljon az iskola befolyásáról a gyermekek látóképességére. Megállapította továbbá a szakosztály az évi munkatervet, melynek főbb pontjai: a jellemlapok vezetése, rajzok, játékok gyűjtése, nyilvános értekezletek tartása. Január 6-ikán dr. Heiner mann Alajos orvos fog egy közérdekű egészségügyi, január 25-ikén Kiss Mária tanítónő és febr. 2-ikén Bányai Jakab igazgató egy pedagógiai kérdést népszerűen tárgyalni. A mesemondó délutánokat a tanítói kar fogja rendezni, egyben meghívja a szakosztály Gaál Mózes budapesti tanárt, a nagy mesemondót is. A tavaszkor rendezendő országos gyermektan. kongresszuson a szakosztály egvelőre Grézlo János kir. tanfelügyelővel, Messinger Karolin igazgatóval, Szenes Adolf polg. isk. tanárral és Büchler Hugóval, a kisegítő-iskola vezetőjével képviselteti magát. A kongresszus március 17., 18.-án lesz kiállításal kapcsolatban. Tagsági díj tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K, melyért nemcsak a rendes kedvezmények, hanem a kongresszus összes kiadványai járnak. Végül kisebb ügyeket intéztek el.

— **A hírlapírószövetség ülése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének igazgatósága a napokban Budapesten az Otthon-kör helyiségében Szávay Gyula elnök távollétében Tömörkény István elnöklésével ülést tartott, amelyen számos igazgatósági tag vett részt. Az elnök jelentései között elismeréssel emlékezett meg a felsődunántuli és jász-nagykunszlonoki választmányok működéséről. Jelen-tette, hogy a szövetség résztvett a Torontál jubileumán, a zombori Rákóczi-szobor leleplezésén, Inezedy László szarvasi szülőházának emléktáblával való megjelölésén és Széll Károly karcagi hírlapíró negyven éves jubileumán. A szövetség a Győrött megtartott közgyűlés rendezéséért és a győri fogadtatásért a győri választmánynak köszönetet szavazott. A tagok sorába husz új tagot vettek föl. Nagyobb vita keletkezett egy dunántuli lapkiadó és szerkesztő fölveteli kérelménél. Az igazgatóság a helyi választmány javaslatának megfelelően az illetőnek fölvetelét újságíró-ellenes viselkedése miatt egyhangulag megtagadta. Szávay Gyula már másfél évtized óta elnöke a szövetségnek s ennek emlékére a felügyelő-bizottság javaslatára a szövetség alaptökéjéből Szávay-alapítvány címen 5000 koronát kihalásának és ez összeg kamatait vidéki hírlapírók árváinak segítésére fordítják. Együttal a hírlapírók özevegének segítésére szánt Kulinyi Zsigmond-féle alap tőkét 5000 koronára emelik föl. Az igazgatóság végül Balassa Ármint szegedi szerkesztő indítványára a következőket mondotta ki: A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének igazgatósága a sajtószabadsággal, a hírlapok terjesztésével és árusításával érintő intézkedések korlátozásával foglalkozván, ragaszkodik ahhoz az állásponthoz, amelyet a szövetség győri közgyűlése elfoglalt s amely a sajtó vélemény szabadságának és teljes nyilvánosságának jogának törvényhozási uton való rendezését és biztosítását követeli és éppen ezért szívesen csatlakozik minden olyan mozgalomhoz, amely ezt akarja.

— **A nagybecskereki ipari továbbképző tanfolyamok.** A nagybecskereki állami továbbképző tanfolyamokra eddig 62 iparossegéd iratkozott be. Az építőiparszakra 3, az ipari könyvvezetésre 7, az üzleti fogalmazásra 7, a számtan-mértanra 21 és a géplakatos szakra 24. A két utóbbi e héten megnyitott. Az építőipari szak tanfolyam, az üzleti fogalmazás és az ipari könyvvezetés általános tanfolyamai csak akkor nyithatók meg, ha e hét folyamán a hallgatók száma mindegyik ágnál külön-külön 15-re kiegészül. Nagy kulturmissziót teljesítenek ezek az államtól rendezett tanfolyamok s igen szomorú világításba helyezné városunkat, egy nagy vármegye középpontjának iparoságát, ha ezek a tanfolyamok részvétlenség miatt lassanként elsorvadnának. E miatt a részvétlen-

ség miatt az izlést közvetítő rajztanfolyamot az állam már is más városba helyezte. És e sorsra fog jutni a többi is, ha iparosaink teljes lelkesedéssel nem fogják műhelyeik ifjúságát a tanfolyamok látogatására serkenteni.

— **A képkiallítás.** A Bonnáz-utcaiban, az Oldal-féle műteremmel szemben megnyitott képkiallítás e hó 10-ikéig naponta d. e. 9 órától este 6 óráig van nyitva.

— **A nagyikikindai reformátusok ünnepe.** Főlemelő, szép kettős ünnepség volt vasárnap Nagyikikindán. A református hitközség felavatta új templomát, Fekete Gyula lelkész pedig negyedszázados szolgálati jubileumát ünnepelte. A református egyházmegye képviselőjében Degenfeld József gróf főgondnok és Baltházár Dezső dr. püspök jöttek Nagyikikindára. A temesvári református hitközséget Szabolcska Mihály, Cseresznyés Jenő, Czöndör Sándor és Hadnagy Albert képviselték. Ott volt még Futó Zoltán helyettes esperes, szentesi lelkész és a református hitközségek képviselői. Az ünnepség délelőtt kilenc órakor kezdődött. Baltházár Dezső dr. püspök kezdő imát mondott, utána Futó Zoltán helyettes-esperes ünnepi beszédet tartott. Közben Fekete Gyula nagyikikindai református lelkész-urvacserát osztott ki s végül Szabolcska Mihály temesvári lelkész záró-imát mondott. A délelőtt folyamán Baltházár püspök látogatókat fogadott s délben megjelent Degenfeld gróffal együtt a diszebédén, melyen a város polgármestere, a felekezeti lelkésze és a társadalom színe-java vett részt s számos felkötésben ünnepelték a jubiléumot. Délután orgonahangverseny volt a templomban. Ivánka Zoltán zenetanár orgonaelőadása után Eördögh Árpád dr. előadta Marjay Géza alkalmi ódáját. Szabolcska Mihály nagy hatás mellett felolvasta újabb költeményeit.

— **Gazdaünnep Bogároson.** A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete vasárnap Bogáros nagyközségben nagyobb szabású szarvasmarha és lókiállítás rendezett, amelynek sikere nemcsak a rendező egyesület igyekezetét, hanem a bogárosi nép szorgalmát is dicséri. A kiállítás sikeréhez elsősorban hozzájárult a kitűnő és jó anyag, a felhajtott állatok elsőrendű minősége. A bogárosi kiállítás jelen volt az egyesület részéről Wittmann János országgyűlési képviselő, elnök, Blaskovics Ferenc apátkanonok, helyetteselnök, Marton Andor egyesületi főtitkár, Dold István titkár, Sal Ferenc dr. főszolgabíró, Korbuly Ferenc torontáli gazdasági felügyelő, Koppány Imre járási állatorvos, továbbá Kimmel Ernő és Blaskovics János vonatvezetői kapitányok és a környék intelligenciája. Wittmann János országgyűlési képviselő, elnök, üdvözölte a megjelenteket és rámutatott a kiállítás nagy gazdasági fontosságára. Ezután a zsűri kezdte meg működését. Összesen felhajtattott 92 szarvasmarha és 100 darab ló. A zsűri a szarvasmarhákat kiállító gazdáknak 32 díjat adott összesen 600 korona, a lótulajdonosoknak 30 díjat 450 korona értékben. A kiállítás befejeztével bankett volt. Délután a rendezőség a vendégek szórakozására ügetőversenyt rendezett s a hat résztvevő közül ötöt tüntetett ki 150 korona díjjal. A kiállítás közönsége mindvégig jól érezte magát s jól mulatott a bogárosi bucsun, amely szintén vasárnap zajlott le.

— **Táncvizsga.** Katz S. Sándor, a jelenleg Nagybecskereken működő jeles táncitanár november 9-ikén tartja ideai táncanfolyamának záróvizsga-estélyét a kaszinó dísztermében. A vizsga d. u. 6 órakor kezdődik és este 9 órakor végződik, amikor utána általános tánc következik. Belépődíj személyenként 2 korona, családjegy 5 korona.

— **Élelmicikkek szállítása a honvédségnek.** A m. kir. szegedi 5. honvéd gyalogezred 3. zászlóalja részére az 1913. évi január hó 1-től 1913. évi december hó 31-ig terjedő idő alatt szükséges élelmicikkeknek biztosítása céljából Nagybecskereken 1912. évi november hó 16-ikán a m. kir. szegedi 5. honvéd gyalogezred 3. zászlóalj gazdasági hivatalában nyilvános versenytárgyalás lesz. Bővebb felvilágosítás az itteni zászlóalj gazdasági hivatalában a hivatalos órák alatt nyerhető.

Irodalom.

(*) **A Délvidéki Tanügy ünnepi száma.** Most jelent meg a Délmagyarországi Tanítógyűlés közlönyének, a „Délvidéki Tanügy”-nek ünnepi száma, amelyet Bányai Jakab nagybecskereki állami elemi iskolaigazgató negyvenéves tanítói működésének jubileuma alkalmából adott ki. A lap, melyet Oszti Béla nagybecskereki igazgatótanító szerkesztett, Bányai Jakab tiszteletének van szánva, s tisztelői, barátai, kartársai, volt tanítványainak emléksorait foglalja magában. Ezek között Wégling István igazgató Bányai Jakab munkásságát méltatja hosszabb cikkben, majd következnek a többi írások, köztük: Szomaházy Istváné, a jeles íróé, aki tanítványa volt Bányainak, azután Rónay Jenő nyug. főispáné, Grézlo János, dr. Pacséri Károly, Szentgyörgyi Lajos kir. tanfelügyelők, Magyary Pál apátplébános, dr. Klein Mór főrabbi, Jeszenszky Nándor ág. ev. lelkész, Stakity Zsarkó gk. esp.-plébános, dr. Brájjer Lajos, Streitmann Antal tanár, Baaden Károly, Liska Ferenc igazgatók és mások írásai.

(*) **A Magyar Figyelő** most megjelent november 1-i száma a szokottnál is gazdagabb és érdekesebb tartalommal jelent meg. A lap élén találjuk gróf Tisza István nagy tanulmányát, amelyet Hieronymi Károly most megjelent választójogi könyvéről írt. Réz Mihály folytatja a nemzetiségi kérdésszel szülő sok port felvert tanulmányát, amelyre szintén gróf Tisza István fűz hozzá néhány megjegyzést. Verebely Tibor dr. Alexis Carrelről, a Nobel-díj nyerteséről írt érdekes cikket. Épp oly érdekes Seress Lászlónak „Benedek tragikumá”-ról szóló történelmi értekezése. A mostani Balkán-háborúról Kenedy Géza konstantinápolyi és Hungaricus belgrádi levele tájékoztat. A szépirodalmi részben találjuk Herczeg Ferenc novelláját „Az ifjú hős” címen. A színházi rovatban Kemény Simon kritikáját találjuk. A gazdag „Feljegyzés”-rovatba Ybl Ervin, Kemény Simon, Kádár Gusztáv, Herczeg Ferenc és mások írtak.

A Magyar Figyelő előfizetési ára negyed évre 6 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

Törvénytörvények.

§ **Az asszonyi hütlenség.** A tegnapi esküdtszéki tárgyaláson tárgyalta szándékos emberöléssel vádolt Périty György ügyében csak éjjel 10 órakor hoztak ítéletet. Miután az összes tanukat kihallgatták, az esküdtek határozathozatalra vonultak vissza, melynek eredménye az lett, hogy erős felindulásban elkötött szándékos emberölés büntetésében mondták ki bűnösnek a vádlottat, akit a bíróság az esküdtek verditje alapján 5 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítelt. Az ítélet ellen egy a vádlott, mint a védő semmisségi panaszt jelentett be.

§ **Rabló legények.** A novemberi esküdtszéki ciklusnak ma volt a második napja. Ma Eremity Atym és Pászulszki Arkádia szerbszentmártoni legények több rendbeli rablás, súlyos testi sértésért és hatóság elleni erőszak miatt állottak a törvény előtt.

Ez ügyben az esküdtbírósg a következőképp alakult: Elnök: Junker János törv. bíró; szavazó bírák: Junga Aladár és Szilágyi Lajos törv. bírók; jegyző: Perjessy László; ügyész: dr. Czenger Nándor. Védőügyvéd: dr. Kartall Árpád. Orvosszakértő: dr. Schimpl János módosi orvos.

Esküdtek: Klementics Ferenc, Ankner Antal, Kocsis Mihály, Kónya Ferenc, Steyer Ferenc, Grüner Antal, Nagy Pál, Makra János, Hadszer János, Farkas Ignác, Szilágyi Sándor, Sándor József. Pótesküdt: Giffinger Imre.

A formások után a vádlottakat hallgatják ki, majd pedig a tanukat. A tanuk nagy számára való tekintettel ítélet ma is csak késő este várható.

TÁVIRATOK.

A delegációk.

A magyar delegáció megalakulása. — A delegátusok a királynál. — Albizottságok ülései.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A delegációk novemberi ülésüket tudvalevőleg Budapesten tartják s az ülések ma kezdődtek meg. A magyar delegáció délelőtt tartotta megalakulását s az ülés minden incidens nélkül folyt le. Az ünnepélyes megnyitása a delegációknak holnap lesz, amikor a király trónbeszédet intéz a delegátusokhoz.

A magyar delegáció megnyitása.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A magyar delegátusok fél 11 óra felé kezdtek gyülekezni a parlamentbe, amely elé már fél 10 órakor nagyszámu esendő és rendőr vonult föl és kordonnal vette körül a parlamentet. Az ellenzékiek ezuttal nem jöttek el s csak egy-két képviselő érdeklődött közülük, inkább kíváncsiságból s így 11 órakor minden incidens nélkül megnyitották a magyar delegáció ülését.

Lukács László miniszterelnök bejelenti, hogy miután új költségvetésről van szó, a delegációnak újra kell megalakulni. Miután korelnöknek megválasztják Harkányi Frigyes bárót, korjegyzőnek pedig Csokonics Sándor grófot, mindjárt megválasztják az új elnököket és jegyzőket is. Így a delegáció elnöke Zichy Ágost gróf, alelnöke pedig Láng Lajos báró lett.

Az elnök jelenti, hogy a király holnap déli 12 órakor fogadja a magyar delegáció tagjait, amikor a delegációt trónbeszéddel ünnepélyesen megnyitja.

Berchtold gróf közös külügyminiszter beterjeszti a jövő évi közös költségvetést, végül megalakítják a bizottságokat.

Az albizottságok ülése.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A magyar delegáció külügyi albizottsága ma este 6 órakor ülést tart, amelyen Berchtold gróf közös külügyminiszter elmondja exposéját.

Ezt megelőzőleg az osztrák delegáció albizottsága tart ülést.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága szerdán este 6 órakor ülésezik.

A balkáni háború.

A békeközvetítés. — Monarchiánk és Albánia. — Mozgósítási hírek. — A hadügyminiszter a trónörökösnél. — A bolgárok Konstantinápoly előtt. — A szerbek előnyomulása. — Skutari ostroma. — A tőzsde.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A balkáni harctérről ma csak kevés hír érkezett. A szövetséges államok Törökországot már egészen visszaszorítják. A bolgár sereg Kataldza közelében, tehát ugyszólván Konstantinápoly előtt áll, míg a szerbek és görögök Szaloniki felé nyomulnak előre. Törökország nagykövetei utján a béke érdekében kopogtat a hatalmanknál s egyben előtérbe nyomul az albán kérdés, mert monarchiánk nem engedheti meg, hogy a szerbek Albániára rátegyék kezüket. Ha a szerbek makacsokodnának, ez azután

újabb komoly bonyodalmakat idézhetne elő.

A békeközvetítés.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a porta utasította a nagyhatalmanknál akkreditált követeit, hogy a békeközvetítés érdekében lépjenek érintkezésbe a hatalmakkal. A követei ezt már meg is tették és a békeközvetítés dolgában válaszuk ma estére várható.

Monarchiánk és Albánia.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint monarchiánk már megkezdte az akciót az irányban, hogy albániai érdekeit megvédje. A külügyminiszterium félhivatalos lapja, a „Freundenblatt“ szokatlannul érlyes hangon figyelmezteti Szerbiát, hogy ne nyuljon Albániához, mert abból igen komoly bonyodalmak lehetnek. Az albán kérdés dolgában különben a hármasszövetség követei figyelmeztették Pasic miniszterelnököt, hogyha Szerbia bevonul Albániába, akkor monarchiánk és Olaszország érdekeit érintené.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A belgrádi „Tribuna“ értesülése szerint, az albán arnauták közzölték a portával, hogy ők monarchiánk oltalma alá helyezik magukat. A „Tribuna“ ez ellen tiltakozik s azt mondja, hogy ez súlyos bonyodalmakra vezethet.

Mozgósítási hírek.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Több helyről jelentik, hogy a tartalékos tisztek tegnapi szemléjén a parancsnokok figyelmeztették a tartalékos tiszteket, hogy készüljenek el minden eshetőségre, mert nem lehetetlen, hogy általános mozgósítás történik. A szegedi tisztek előtt a parancsnok azt is közölte, hogy ez a figyelmeztetés a hadügyminiszter rendelete alapján történik.

A hadügyminiszter a trónörökösnél.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a közös hadügyminiszter tegnap Budapestre utazása előtt különkihallgatáson volt Ferenc Ferdinánd trónörökösénél. A kihallgatás a balkáni helyzettel volt összefüggésben.

A bolgárok Konstantinápoly előtt.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berliini távirat szerint a bolgár hadsereg tegnap még folytatta előnyomulását és Kataldza előtt ismét megverte a törököket. A bolgár hadsereg most Kataldzánál áll, 40 kilométernyire Konstantinápolytól, vagyis ugyszólván közvetlenül Konstantinápoly előtt. A berliini jelentés szerint a bolgár hadseregnek határozott parancsa van, hogy benyomuljon Konstantinápolyba.

A szerbek előnyomulása.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádi jelentés szerint a szerbek megkezdtek az előnyomulást Durazzó ellen. Durazzó az Adriai tenger partján fekszik, ezzel a szerbek a tengerparthoz akarnak eljutni.

Skutari ostroma.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Skutari ostromló montenegrói sereg gránátjai több helyen felgyújtották Skutarit. A montenegrói sereg parancsnoka felszólította a helyőrséget, hogy adja meg magát, de a helyőrség

azt válaszolta, hogy amíg puszkapora van, addig harcolni fog.

A tőzsde.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 782, Osztrák Hitel 608, Koronajáradék 84.60, Jelzálog Hitelbank 412, Leszámitoló Bank 504, Hazai Bank 280, Magyar Bank 528, Rimamurányi 698, Salgótarjáni 705, Közuti Vasut 643, Villamos Vasut 367.

A király Budapesten.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király tegnap délután 5 órakor érkezett kíséretével külön udvari vonaton Budapestre. Azon az utvonalon, amelyen a király a várba vonult, a járdát nagyszámu szocialista munkásság foglalta el, amely éltette a királyt és az általános választójogot s abeugolta a kormányt. Rendzavarás azonban nem történt.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A munkapárti körökben, egyáltalán a jóérzésű emberek között a legnagyobb visszatetszést szüli az a demagóg hang, amelylyel az ellenzéki sajtó úgy tünteti fel a dolgot, mintha a király a kormány politikája következtében csak szuronyok között vonulhatott volna be magyar fővárosába. Arról persze hallgatnak, hogy az ellenzéki pártok és lapok már napok óta nagy garraal kiabáltak világgá, milyen zenebonát, eljen-abengkeveréket fognak rendezni a király fogadtatására, hátha megijed az udvar, vagy pláne a kormány és vaióban felvonultatja a szuronyokat. Nos, a kormány nem vonultatott ki szuronyokat. Az egész utvonalon, amerre a király bevonult, sehol egyetlen szurony sem volt látható. Jellemzi az ellenzéki sajtót, hogy ennek dacára is szuronyok közt történt fogadtatásról beszél.

A parlamenti őrség.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Általános figyelmet kelt és közhelyesléssel találkozik legkiválóbb jogászaink egyikének, Zsitvay Leónak nyilatkozata, aki a parlamenti őrségre vonatkozólag kijelenti, hogy ha a Ház külön intézményt akar a rend fenntartásának érdekében alkotni, akkor ezt nem a házszabály keretében, hanem csakis a törvényhozás mind a három faktorának hozzájárulásával teheti meg.

Tisza István beszámolója.

Budapest, nov. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tisza István gróf értesítette az aradi munkapárt elnökségét, hogy e hó 16-ikán Aradra érkezik s ott beszámolót mond.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilisra)	11.77
Rozs (áprilisra)	10.04
Zab (áprilisra)	10.88
Tengeri (májusra)	7.93

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém
KALODONT
 Szájviz

Bánlaci járás főszolgabírájától.
4598/1912. szám. 1249—2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye bánlaci járáshoz tartozó Nagymargita községben nyugdíjazás folytán megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetnek.

A jegyzői javadalmas az állástól 1200 korona, állami kiegészítés 300 korona, utátalány 400 korona faszállítási átalány 100 korona, szabad lakás és melléképületek, valamint házikert használata és a magánmunkálatok után szabályrendeletileg megállapított díjak. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajlják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi november hó 15-ig hozzanak annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Bánlak n. 1912 október hó 31-én.

Dr. Urményi, főszolgabíró.

Garçon lakás

1:09—x 6

mely áll egy udvari és egy utcai külön bejárattal, elegánsan bútorozott, egymásba nyíló szobából, — k i a d ó Melencei-utca 289/7. sz. a.

Menczer Lipót házában.

Riessner kályhák,

a világ legjobb és hasznosabb legtakarékosabb folytonégője.

Egyszerű szerkezettel a legideálisabb rendszer. Egyszerű beüzemléssel egész télen ég, mi által a sok fáradságot és költséget járó mind-napi beüzemlést megtakarítják. Latható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó. Gázmentes vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyöntes és egészséges melegsz. Különösen a szoba alsó légrétegében is.

Egyedüli elárni és Nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal vaskereskedésben az arany kaszához
Nagybecskerek, Hunyadi-utca 606/37.
020—x 46

Park-Sanatórium!

BUDAPEST, VI. KER., ARÉNA-UT 84/B. (VÁROSLIGET.)

A főváros legújabb sanatóriuma

sebészeti urológiai és nőgyógyászati osztályokkal.

A legmodernebbül berendezett sebészeti és nőgyógyászati osztály 4 műtőteremmel. Az urológiai osztály vese, hólyag és prostata betegek részére diagnosztikus és gyógyító felszereléssel.

Mérsékelt árak. Kívánatra prospektus.

Vezető főorvos:

DR. MILKÓ VILMOS operateur,

az urológiai osztály főorvosa:

DR. LAKATOS VICTOR.

11-5—10 4

9997—1912. tkvi szám. 1239—1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Belin Vászsa felsőíttebei volt lakos végrehajtást szenvedő ellen 224 korona 74 fillér tőkekövetelés és jár. iránt folytatott ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő felsőíttebei 329. sz. tjkvben A. I. 1. sor 616—617. hrszámú és 315. ö. i. szám alatt felvett ház és beltelek 711 korona kiküldési árban az 1912. évi december hó 23. napján délelőtt 10 órakor Felsőíttebe községében megartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kiküldési áron felül ígéretet senki sem tesz, az árverésre kitért birtok a megállapított kiküldési ár felénél alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

Ha a kiküldési ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

2. A vhn. 21. §-a értelmében a kincstár mint árverelő bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. t.-c. 10 §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult központi hitelszövetkezet a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhezvételétől nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi árverezni kívánó tartozik az ingatlan kiküldési árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kiküldési ár százalékára szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. A bánatpénz letétele alól felmentett árverelő azonban a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Ha az árverelő ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és a haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlan az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnék kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kiküldési árt meghaladja az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék tkvi irattárában és kifüggesztési tábláján és Felsőíttebe községében megtekintethetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1912. évi október hó 4. napján.

Dr. Pataky László s. k.,
kir. törvényszéki jegyző.

Kapható: Czika László gyógyszerárban és Kovács Sándor drogeriájában. 892-10084

Állandó szükségletnél

mindenféle

gummicikkek, sérvkötők, haskötők, gummiharisnyák, kötöszerek, gyógyárak, illatszerek, krémek, puder, hajfestékek, szemüvegek, háztartási és fotografiai cikkek, olajfestékek és falfestékek

megbeszélés szerinti előnyárban kaphatók

Kovács Sándor drogeriájában Nagybecskereken.

Telefon 43 1175—123 Telefon 43.

Zsombolyai járás főszolgabírájától.
8386/1912. szám. 1251—3.2

Pályázati hirdetmény

A zsombolyai járáshoz tartozó és lemondás folytán üresedésbe jött nagytőszegi körorvosi állásra pályázatot hirdetnek. A körorvosi állás a körhöz tartozik a székhelyével össze piétt Kistőszeg, a székhelytől 508 kió méterre fekvő Torontáloroszi és a 1440 kió méterre fekvő Tóba.

A körorvosi állással a következő illetmények vannak megállapítva.

1. Az 1908. évi XXXVIII. t.-c. alapján 1600 korona fizetés, negyszer 200—200 korona ötödéves korpótiék

2. Évi 400 korona lakbér.

3. Évi 300 korona fuvarátalány.

4. A megye által megállapított látogatási és halottkémleési díjak

A körorvos a torontáloroszi uradalomban az uradalmi orvosi állást is elnyerheti.

A megválasztott körorvos tüni tartozik, hogy Tóba községe a körtől esetleg elválasztatik.

A német nyelv ismerete szükséges.

Felhívom pályázókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előírt minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi november hó 26-án délután 5 óráig a zsombolyai szolgabírói hivatalhoz nyujtsák be.

A választást folyó évi november 28-án délelőtt 10 órakor fogom Nagytőszeg községében megartani.

Zsombolya, 1912. évi november hó 2-án

Fóris, főszolgabíró.

Vegyen a fiának egy

kötött öltönyt!

elegáns tartós és higienikus.

!! Aki egyszer próbálta, többé mászt nem vesz. !!

Ugyszintén fiú és leány

Sweater

mindenféle szín- és nagyságban.

35—48.35

Wehner György

férfi és női divatáru cég, Nagybecskerek.